

Zeldzame en schaarse vogels in Nederland in 1981

Rare and scarce birds in the Netherlands in 1981

KEES (C. J. G.) SCHARRINGA & EDUARD R. OSIECK

Dit is het zesde jaarverslag van de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA). Het geeft een overzicht van waarnemingen uit 1981 en van nagekomen waarnemingen uit eerdere jaren van zeldzame soorten die door de commissie behandeld zijn. Bovendien zijn waarnemingen opgenomen van 19 soorten die niet worden behandeld („registratie-soorten”). Dit betreft in de eerste plaats acht soorten waarvan de waarnemingen sinds 1979 niet meer worden behandeld maar nog wel worden gepubliceerd: Kleine Zilverreiger, Sneeuwgans, Roodhalsgans, Witoogje, Roodpootvalk, Cettis Zanger, Kleine Vliegenvanger en Notenkraker.

Ten tweede gaat het om vijf soorten zeevogels waarvan de waarnemingen door de Club van Zeetrekwaarnemers (CvZ) worden verzameld (vgl. *Limosa* 50: 144): Rosse Franjepoot, Zwartkopmeeuw, Vorkstaartmeeuw, Grote Burgemeester en Kleine Alk. In de derde plaats betreft dit zes schaarse soorten waarvan publicatie van de waarnemingen zinvol lijkt: Zwarte Ooievaar, Zeearend, Steltkluut, Reuzenster, Hop en Waterspreeuw. Oorspronkelijk ging het hierbij om meer soorten (vgl. *Limosa* 53: 27) maar bij nader inzien bleek het aantal waarnemingen van de rest van de soorten zo groot dat publicatie ervan ondoenlijk is.

Van de genoemde zeevogels worden nu ook waarnemingen uit de jaren 1978-80 gepubliceerd om aansluiting te verkrijgen met het verslag „Zeevogels in Nederland in 1977” (*Limosa* 53: 59-69). Van de zes „schaarse soorten” zijn de waarnemingen sinds 1975 niet meer gepubliceerd toen de rubriek „Ornithologie van Nederland” werd gestaakt. Van de Zeearend worden alle waarnemingen uit de jaren 1976-81 gegeven terwijl de Steltkluut in 1976-80 in het verslag over 1982 aan bod zal komen. Van de overige vier soorten zijn de waarnemingen uit 1976-80 bewerkt of nog in bewerking voor een artikel.

Om de lengte van het verslag niet al te lang te laten worden, zijn de maanden in de datums niet meer voluit geschreven maar in cijfers. Verder worden de namen van de waarnemers bij registratie-soorten niet meer vermeld. In sommige

gevallen levert dit een ruimtewinst op van maar liefst 50%.

De commissie heeft besloten om Stormvogeltje en Lachstern met ingang van 1 januari 1982 toe te voegen aan de lijst van te behandelen soorten. Dit is gedaan omdat het om relatief zeldzame soorten gaat die in 't veld nog wel eens moeilijkheden opleveren. Er zal nog bekeken worden hoe de waarnemingen uit de jaren 1978-81 gepubliceerd zullen worden (het betreft soorten die door de CvZ werden beoordeeld).

In het verslagjaar 1981 werden door de commissie 257 gevallen behandeld waarvan 65% werd aanvaard (1977-80 resp. 64, 72, 58 en 63%). Vrijwel alle niet-aanvaarde gevallen waren naar de mening van de commissie onvoldoende beschreven om voldoende zekerheid te krijgen omtrent de determinatie. Het niet-aanvaard zijn van een waarneming moet niet worden opgevat als twijfel aan de determinatie maar als onvoldoende overtuigingskracht van de beschrijving (zie verder Oreeel & Osieck 1977).

Op 1 maart 1982 was de CDNA als volgt samengesteld: J. F. de Miranda (voorzitter), E. J. van IJzendoorn (secretaris), C. J. G. Scharringa (archivaris), A. B. van den Berg, H. F. van der Lee, E. R. Osieck en J. W. de Roever. Voor SOVON/COV woonde A. J. van Dijk de vergaderingen bij (vgl. *Limosa* 54: 17).

Dit verslag bevat alle waarnemingen die vóór 1 juni 1982 bij ons zijn binnengekomen en behandeld zijn. Men wordt verzocht waarnemingen uit 1982 vóór 1 maart 1983 aan ons in te zenden. Kaarten voor het inzenden van waarnemingen aan de CDNA kunnen besteld worden door overmaking van f 2,50 per 25 stuks (inclusief f 1,60 porto) op postgirorekening 1 927 605 ten name van E. R. Osieck te Amsterdam. Het inzendadres voor ingevulde kaarten is: *Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo*.

Aanvaarde waarnemingen Accepted records

De doelstelling en werkwijze van de commissie zijn uiteengezet in Oreeel & Osieck (1977); aanvullingen en wijzigingen hierop zijn gegeven in het jaarverslag 1978

(*Limosa* 53: 27-33). Bij de lijst van waarnemingen kan de volgende toelichting worden gegeven.

(a) Soorten waarvan de waarnemingen niet door de commissie zijn behandeld (zie ook inleiding) zijn voorzien van een sterretje (*).

(b) Van ieder geval zijn de volgende gegevens opgenomen: (1) datum, data of periode; (2) plaats, bij voorkeur een gemeente of een andere bekende topografische aanduiding; (3) provincie (zie afkortingen); (4) aantal exemplaren indien meer dan één, alsmede geslacht en leeftijd indien bekend; (5) een vogel die gevangen en geringd is, is aangeduid als „ringvangst”; een vogel die dood gevonden is, is aangeduid als „vondst”; een zingende vogel is aangeduid met een „z”; (6) namen van de waarnemers (alleen vermeld bij soorten waarvan de waarnemingen door de commissie worden behandeld); eerst de naam van de inzender (of de ontdekker indien bekend), daarna de namen van ten hoogste twee medewaarnemers in alfabetische volgorde. Indien slechts één waarnemer vermeld is (zonder de toevoeging „e.a.”) betreft het een onbevestigde waarneming (éénmanswaarneming; alleen van toepassing bij dwaalgasten). Van waarnemingen die ontleend zijn aan de literatuur is alleen de bron vermeld.

(c) Voor de wetenschappelijke naamgeving en volgorde van de soorten is Voous (*Limosa* 53: 91-104) aangehouden.

(d) De getallen achter de soortnaam geven het aantal exemplaren aan van de aanvaarde gevallen in de jaren 1900-68, 1969-80 en 1981. Voor een nadere toelichting zij verwezen naar Scharringa & Osieck (1979).

(e) De volgende afkortingen zijn gebruikt:

CNV Club van Nederlandse Vogelkundigen
Vrs Vogelringstation
ad adult
juv jeugdkleed *juvenile*
onv onvolwassen *immature*
z zingend *singing*

provincies *provinces*:

D Drenthe
F Friesland
Gld Gelderland
Gr Groningen
L Limburg
NB Noord-Brabant
NH Noord-Holland
O Overijssel
U Utrecht
ZH Zuid-Holland
ZIJP Zuidelijke IJsselmeerpolders
Zld Zeeland

tijdschriften *journals*:

DB *Dutch Birding*
Lim *Limosa*
Van *Vanellus*
Vj *Het Vogeljaar*

IJssduiker *Gavia immer* (51,45,3)

7.2 Oostvoornse Meer ZH (A. Vink, P. C. Groebe, W. H. A. Hekkink). 8-28.2 Lauwersoog F (J. Jukema, D. Lutterop, *DB* 3: 32). 25.12-1.1.82 Wijk bij Duur-

stede U (A. J. Dijkstra, A. Vink, K. Tiemstra).

1978 11.2 IJmuiden NH (N. van der Ham, P. Bison, K. Woutersen) (niet 11.12 zoals vermeld in *Lim* 53: 28).

Naast twee waarnemingen uit het kustgebied eindelijk weer eens een waarneming uit het gebied van de Grote Rivieren; de eerste sinds 1977.

Kuhls Pijlstormvogel *Calonectris diomedea* (2,0,1)

15.11 Noordwijk ZH vondst (C. Braat, C. J. Camp-huysen, *Lim* 55: 99-100).

Dit is het derde geval. Ook beide eerdere gevallen betreffen vondsten: oktober 1947 en november 1966. Langs de Engelse oostkust wordt de soort de laatste jaren regelmatig, zij het in zeer kleine aantallen, vastgesteld (*Brit. Birds* 74: 420). Twee Nederlandse waarnemingen (1977, 1979) kwamen niet voor aanvaarding in aanmerking. Een waarneming uit 1981 is nog in behandeling.

Grote Pijlstormvogel *Puffinus gravis* (7,19,1)

21.8 Schiermonnikoog F (N. van der Ham).

Noordse Pijlstormvogel *Puffinus puffinus* (3,1,2)

31.7 Scheveningen ZH (F. H. Jansen, L. Snellink). 7.8 Camperduin NH (N. van der Ham, K. Kapteijn, H. Reeze).

Twee waarnemingen van vogels met de kenmerken van de ondersoort *mauretanicus*. Dergelijke vogels zijn de laatste jaren meerdere malen langs onze kust waargenomen; helaas is het merendeel van deze waarnemingen nooit aan de commissie voorgelegd. Uit de periode vóór 1969 zijn slechts drie vondsten (1918, 1955, 1958) bekend.

Koereiger *Bubulcus ibis* (3,31,3)

30.6 Bleskensgraaf ZH (J. Andeweg, A. Kooij, J. Schoonderwoerd). 18.8 Arkemheen Gld (T. Slagboom, W. Knol). 27.9 Lelystad ZIJP (E. R. Osieck, C. A. M. Koenis).

***Kleine Zilverreiger** *Egretta garzetta* (33,81,9)

10.5 Huissen Gld. 12.5 Vrouwenpolder Zld. 13.5 Lienden Gld. 17.5 Knardijk ZIJP. 27.5 Oude Wetering ZH. 2-10.6 Texel NH. 14.6 Schildmeer Gr. 7.7 Moerdijk NB. 31.7-5.9 Knardijk ZIJP (N. Dijkshoorn, M. Platteeuw, S. Schoevaart). 10.7 Ooijpolder Gld (F. Snel). 21.8 Piaam F (T. Haitjema). 10.9 Huizen NH (L. Verberne). 12.9 Camperduin NH (P. C. Meijer, R. Brouwer, O. de Vries). 12-14.9 Elsloo F (J. J. van den Bo-

1979 25.6 Vlieland F. 21.8 Leiden ZH.

1980 8.6 Workum F. 28.6 Elden Gld twee.

Grote Zilverreiger *Egretta alba* (26,28,10)

31.3 Hoge Warren F (K. Koopman). 2-4.4 Stellendam ZH (H. van Dam, J. Tieleman, J. Vlietland). 2-16.4 Kethel ZH (A. H. N. Schaap, W. Breedveld, *DB* 3: 68). 24.5-23.9 Knardijk ZIJP (N. Dijkshoorn, M. Platteeuw, S. Schoevaart). 10.7 Ooijpolder Gld (F. Snel). 21.8 Piaam F (T. Haitjema). 10.9 Huizen NH (L. Verberne). 12.9 Camperduin NH (P. C. Meijer, R. Brouwer, O. de Vries). 12-14.9 Elsloo F (J. J. van den Bo-

gert, DB 3: 140). 14.9 Vledder Dr (A. J. van Dijk). 19-25.9 Oranjezon Zld (J. van Leerdam, J. Tramper). 3.10-21.11 Veerse Meer Zld twee (M. C. van der Hiele, T. Leuret, W. A. Besuijen).

***Zwarte Ooievaar** *Ciconia nigra*

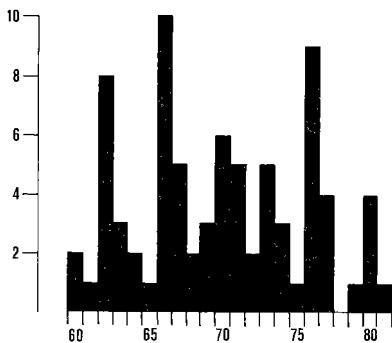
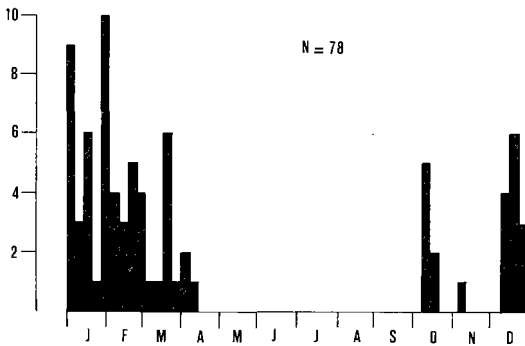
15.4 Overschie ZH. 26.4 Fleringen O → NO. 6-10.5 Ootmarsum O één, 10.5 twee. 20.5 Steenberg D twee. 29.5 Knardijk ZIJP. 23.7 Zwanenburg NH. 3.8 Hengelo O drie → ZO. 4.8 Eemshaven Gr. 4.8 De Weerribben O twee → Z. 5-8.8 Ferwerd F twee. 6.8 Hollandse Hout ZIJP. 7-12.8 Castricum NH twee. 9.8 Wervershoof NH twee. 9.8 Alkmaar NH twee. 10.8 Warffum Gr. 10-11.8 Vlaardingen ZH. 13.8 Hasselt O drie. 13-14.8 Zuidzijde ZH. 15.8 Zuidelijk Flevoland ZIJP. 16.8 Hellum Gr. 21.8-14.9 Ootmarsum O. 22-30.8 Volthe O. 24.8 Papenvoort D. 24.8 Nieuw-Amsterdam D onv. 7.9 Weerselo O → W. 7.9 Almelo O. 13, 23.9 Weerselo O. 26-27.9 Geleen L.

In de jaren 1976-80 werden resp. minimaal 6, 3, 5, 10 en 11 Zwarte Ooievaars waargenomen (Vergoossen 1980, 1981).

Dwerggans *Anser erythropus* (41+, 43,1)

12.1 Gaast F (N. van der Ham, P. Bison, J. van Apperloo).

1980 21.2 Gaast F (L. Schilperoord, M. Huisman, N. van Steensel).

Figuur 1. Seizoenpatroon (boven) en voorkomen (onder) van Dwerggans, 1960-81. *Seasonal pattern (upper) and annual pattern (lower) of Lesser White-fronted Goose Anser erythropus in the Netherlands, 1960-81.*

In de jaren 1960-81 zijn 78 Dwerggans in ons land gemeld, met name uit de periode half december-begin maart (figuur 1). De laatste jaren ligt het aantal waarnemingen wat lager, maar dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het feit dat de waarnemingen van deze soort pas sinds 1976 worden behandeld. Van de 33 waarnemingen uit 1976-81 die werden beoordeeld, zijn er slechts 15 aanvaard. In het licht van dit gegeven is het verstandig de waarnemingen van vóór 1976 met enige reserve te beschouwen.

***Sneeuwgans** *Anser caerulescens* (87,185,15)

11, 17.1 Elahuizen F. 24.1 Roden D. 3.2 Smalle Ee F. 7.2 Bergum F. 7, 20, 21.2 Noordoostpolder O. 12, 13.2 Sneekermeer F. 22.2 Ferwoude F. 1.3 Blauwhuis F. 14.11-5.12 Elahuizen F. 6.12 Parrega F. 21.12 Werkendam NB. 21-27.12 Berkel en Rodenrijs ZH. 28.12 Fochteloërveen F vier.

1979 7, 12.12 Oudega F. 22.12 Tacozijs F.

1980 20.1 Heidenschap F. 23.1 Oudega F. 22.3 Steile Bank F. 17.7 Knardijk ZIJP. 9.11 Lelystad-Haven ZIJP vijf. 13.12-2.3.81 Scheelhoek ZH blauwe fase. 10.11 Elahuizen F. 14.12 Hommerts F. 16.12 Elahuizen F.

***Rotgans** *Branta bernicla hrota* (47,147,47)

19.1 Callantsoog NH zes ad. 25.1 Wons F. 7.2 Zuidelijk Flevoland ZIJP. 7.2 Bruinisse Zld twee. 7.2 Veerse Meer Zld. 1.3 Ankeveen NH. 22.3 Ferwoude F. 29.4 Texel NH twee ad. 7.11 's-Gravenzande ZH drie ad + twee onv, tot begin januari 1982 twee ad. 20-26.12 Stellendam ZH. 21-30.12 Brouwersdam ZH 8-24. 21.12 Lage Zwaluwe NB ad. 23.12 Oudeschild NH. 25.12 Scheveningen ZH negen → Z. 25-31.12 IJmuiden NH. 27.12 Ouddorp ZH. 8, 27, 30.12 De Cocksdorp NH resp. acht, zes. 28.12 Koudekerkse Inlagen Zld. 28.12 De Bijland Gld drie. 31.12 Scharendijke Zld.

1980 21.12 Schouwen Zld.

De waarnemingen uit 1981/82 zijn in bewerking voor een artikel.

***Roodhalsgans** *Branta ruficollis* (81,110,29)

1, 3.1 Molenend F. 2.1 Zuidelijk Flevoland ZIJP. 3.1 Jutrijp F. 11.1 Nijkerk Gld. 18.1 Gieten D vier → W. 18.1, 21, 27.2, 17, 22.3 Workum/Piaam F. 24.1 Dordrecht ZH. 25.1 Oudega F. 14.2 Oostelijk Flevoland ZIJP twee. 14.2, 28.2, 3.3, 7.3 Sondel F één tot twee. 16.2 Beetsterzwaag F. 22.2 Workum-Tjekwerd F twee. 22.2 Meppel-Nijeveen D. 24.2 Gaastmeer F drie. 14.10 Ingen Gld twee. 6.12 Den Bommel ZH. 9.12 Oostelijk Flevoland ZIJP. 16.12 Westdorpe Zld twee. 31.12 Groede Zld.

1980 10.11 Woudsend F.

***Roodhalsgans × Brandgans** *Branta leucopsis* (0,5,1)

24.2 Spannenburg F.

***Witoogend** *Aythya nyroca* (?, ?, 20)

3.1 Deventer O ♂. 18.1 Ameide ZH. 12, 16, 18.2 Oostvaardersdijk ZIJP ♀. 13.2 Nieuw-Buinen D. 1.3 Am-

sterdamse Waterleidingduinen NH ♂. 13.8 Rijswijk Gld ♂. 15-25.9 Blocq van Kuffeler ZIJP. 29.9 Castricum NH twee. 11, 17.10 Arnhem Gld vier. 17-23.10 Deventer O ♂. 8.11 Herwen en Aerdt Gld 2 ♂♂ 2 ♀♀. 14.11 De Bijland Gld. 29.11 Noorden ZH.

1980 15.3 Camperduin NH twee. 10.4, 10.5 Amsterdamse Waterleidingduinen NH. 10.25.8 Oostvaardersdijk ZIJP. 20.9 Diemerzeedijk NH.

Het is de vraag in hoeverre deze waarnemingen ook werkelijk op Witoogenden betrekking hebben. Enkele jaren terug heeft de CDNA besloten deze soort niet langer te behandelen omdat maar weinigen de moeite namen om ze goed te beschrijven. Alleen maar „duikend met witte aanalstreek” is onvoldoende om Kuif-eend uit te sluiten!

Koningseider *Somateria spectabilis* (2,1,1)

24-29.12 Texel NH ♂ (F. J. Maas, L. Witte; DB 4: 2-5).

Er waren slechts twee gevallen: 16 januari 1966 en 31 mei 1975.

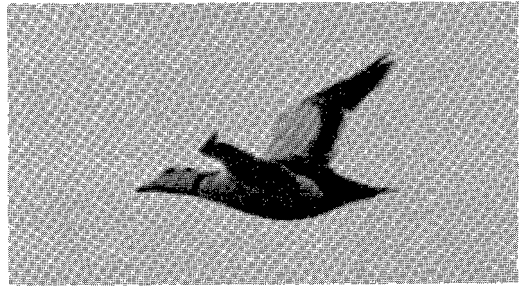
Stellers Eider *Polysticta stelleri* (0,1,1)

25-29.5 Schiermonnikoog F ♂ gepaard met ♀ Eider-eend (*Lim* 54: 93-95).

1980 5, 23.7, 2.8 Terschelling F ♂ (W. van der Zande, J. Theewisse, J. de Wit).

Nieuwe soort voor Nederland. Het is best mogelijk dat beide waarnemingen op dezelfde vogel betrekking hebben. De eerste waarneming werd pas in tweede instantie aanvaard na publicatie van een beschrijving van het eclipskleed van een mannetje, dat in 1979-80 in Skåne overzomerde (Ullman 1981). Een waarneming op 8 juni 1979 op Schiermonnikoog (♂ met enkele ♀♀ Eider-eend vliegend over de Oosterkwelder) werd niet door de commissie aanvaard wegens te summiere beschrijving.

De Nederlandse waarnemingen vallen samen met een toename van deze soort in de Oostzee: *Finland* ja-

Stellers Eider ♂, eind mei 1981, Schiermonnikoog (L. L. M. de Bruijn). *Steller's Eider* *Polysticta stelleri*.

ren zestig enkelingen; 1977-81 150-300 in het voorjaar → ONO in de Finse Golf (*Brit. Birds* 75: 26). Zweden jaren zeventig 10-20 per jaar; 1980 maximum van c. 145 (*Vår Fågelvärld* 40: 471). Ook in Zweden (Falsterbo) werd een gemengd paar ♂ Stellers Eider en ♀ Eider-eend vastgesteld (*Vår Fågelvärld* 40: 115).

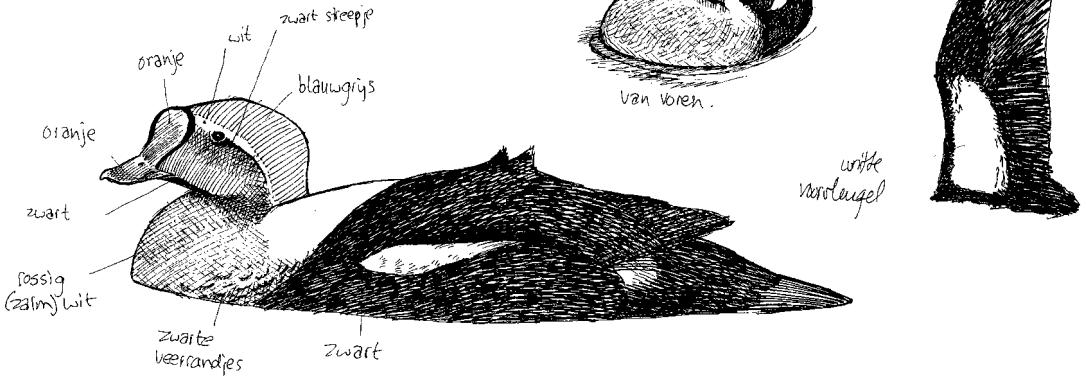
Slangenarend *Circaetus gallicus* (3,10,1)

8-9.8 Maasvlakte ZH (DB 3: 73-76).

De vogel werd op de avond van 9 augustus gevangen en stierf kort daarna. Hij bleek sterk vermagerd. Ook in 1979 werd een vermagerde Slangenarend in ons land aangetroffen die werd gevangen en kort daarna stierf. Buiten deze gevallen zijn er twee vondsten en negen waarnemingen bekend. Van IJzendoorn (1981) is van mening dat het merendeel van deze waarnemingen ten onrechte is aanvaard. Op korte termijn zullen alle gevallen door de commissie nader worden bekeken.

***Zecarend** *Haliaeetus albicilla* (? ,70,16)

1-2.1 Albergen O. 4.1 Markelo O. 12.1-19.2 Millingen aan de Rijn Gld onv. 12.1-12.3 Den Nul O één, vanaf 1.3 twee. 21.1-17.3 Oostvaardersplassen ZIJP. 28.2-7.4 ZW-Drenthe D onv. 1.3 Terschelling F. 18-23.4

Koningseider, Texel, eind december (Frits-Jan Maas). *King Eider* *Somateria spectabilis*.

Texel NH ad. 1-15.11 Wassenaar ZH. 7-8.11 Kennerduinen NH. 14.11 Dordrecht ZH. Half november Steenberg NB. 10.12 Bakkeveen F. 15.12 Oostvoorne ZH. Tweede helft december Oostvaardersplassen ZIJP twee, waarvan één ad.

1976 1.1 Norg D. 3.2 Leidschendam ZH. 14.2 Scheelhoek ZH. 17.2-14.3 Oostvaardersplassen ZIJP. 6.11-5.12 Hollandsch Diep ZH. 20.11 Amsterdam NH. 20.11-5.3.77 Oostvaardersplassen ZIJP twee, op 12.2 drie. 10.12 Leidschendam ZH.

1977 27.2 Leusderheide U. 27.2 Perkpolder Zld. 17.10 Utrecht U. 14.12 Lauwersmeer Gr. 18.12 Oostvaardersplassen ZIJP. 27.12 Zwolle O.

1978 15.2 Oostvaardersplassen ZIJP twee. 26.2 Wassenaar ZH. 23.10-27.11 Oostvaardersplassen ZIJP. 14.10 Elsloo F. 24.12 Zandvoort NH.

1979 14.1-16.3 Oostvaardersplassen ZIJP twee à drie, op 14.1 vier. 13.1 Wageningen Gld. 21.1-3.2 Kampen O en Oost-Flevoland ZIJP twee. 26.1 Naardermeer NH. 1-2.2 Hollandsch Diep ZH. 10.3 Roggebotsluis ZIJP vondst. 17.3 Meppel D. 29.6 Hilversum NH. 3.10 Voorst Gld. 14.10 Terschelling F. 26.10 Oostvoorne ZH. 27.10-17.2.80 Oostvaardersplassen ZIJP twee. 10.11 Uithuizen Gr. 29.11-2.12 Ermelo Gld. 21.12 Amsterdam NH twee.

1980 3.1 Wouderberg U. 15.1-11.2 Biesbosch ZH/NB. 20.1 Hagestein U. 26.1 Schiermonnikoog F. 18.2 Amerongen U. 2.11 Vledder D. 30.11 Egmond NH. 8-19.12 Akersloot NH. 30.12 Zwolle O. 20.12-21.2.81 Hollandsch Diep ZH.

Sinds de winter 1960/61 zijn c. 130 maal Zeearenden in ons land aangetroffen, dat wil zeggen gemiddeld zes exemplaren per winter. Met name de laatste winters worden relatief veel Zeearenden waargenomen, voor een belangrijk deel in het gebied van de Oostvaardersplassen. Er zijn echter ook winters zonder (1970/71) of slechts met enkele waarnemingen (figuur 2).

Steenarend *Aquila chrysaetos* (20,11,0)

16.1-7.4 Zuidelijk Flevoland ZIJP onv (A. Vink, H. Schekkerman, *DB* 3: 33-34, 69).

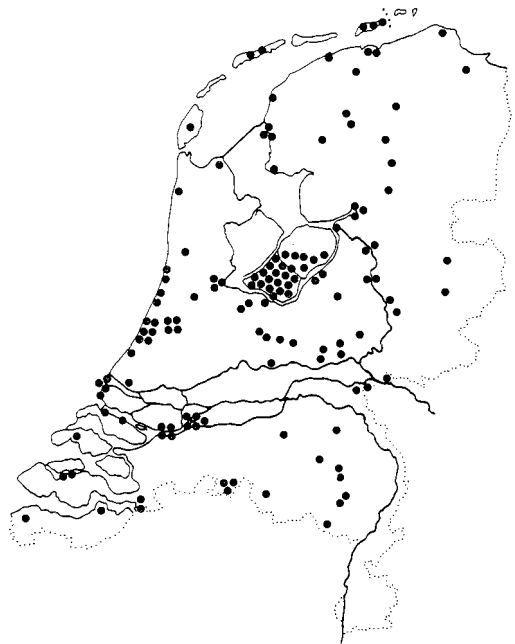
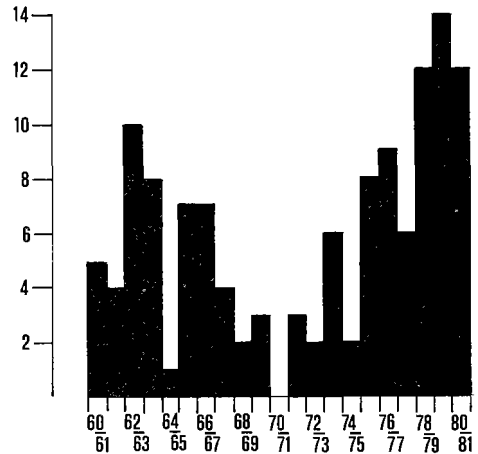
Dit betreft vrijwel zeker de vogel die in november 1980 bij Lelystad werd gezien (*Limosa* 54: 130).

***Roodpootvalk *Falco vespertinus* (79,190,44)**

9.5 Peize D. 9.5 Roden D. 10.5 Zwin Zld. 11.5 Schoorl NH 4 ♂♂ 4 ♀♀. 11.5 Castricum/Heemskerk NH ad ♂/onv ♂. 12.5 Heemskerk NH ad ♂. 13-22.5 Vriezenveen O. 16.5 Makkumer Noordwaard F twee. 18-22.5 Fochteloöerveen F/D 3 ♂♂ 2 ♀♀. 18-23.5 Hollandse Hout ZIJP 1-2 ♂♂. 19.5 De Weerribben O ♂ + ♀. 20.5 Gelderswoude ZH ♂. 9.6 Texel NH ♂. 11.6 Heerlen L twee. 30.6-14.7 Nieuw-Lekkerland ZH ♀. 28.7-14.8 Vlietland ZH ♂. 15.8 Vriezenveen O twee (één onv). 2.9 De Hoge Veluwe Gld ♂. 3-4.9 Texel NH onv. 4.9 Laren Gld onv. 5.9 De Bilt U onv. 5.9 Parrega F. 6.9 Oostvoorne ZH drie onv. 27.9 Amsterdamsche Bos NH ♂. 15.10 Katwijk aan Zee ZH. 16.10 Spijk Gld ♀. 17.10 Ockenrode ZH.

1980 13.5 Groet NH ♂. 22.5 Camperduin NH ♀. 13.6 Nieuw-Loosdrecht ♀. 22.9 Groet NH twee onv (vgl. *Lim* 54: 130).

N = 125

Figuur 2. Voorkomen (boven) en verspreiding (onder) van Zeearend, 1960/61-1980/81. *Annual pattern (upper) and distribution (lower) of White-tailed Eagle Haliaeetus albicilla in the Netherlands, 1960/61-1980/81.*

Grote Trap *Otis tarda* (veel, 187,3)

4-8.1 Zenderen O drie (*Ficedula* 10: 37). **1980** 8.2 Ewijk Gld (D. Visser). 15.12 Rheden Gld (P. van den Akker).

Steltkluit *Himantopus himantopus

1-31.5 Knardijk ZIJP één tot drie. 4.5 Eemshaven Gr. 8.5 Egmond NH vier → N. 9-19.5 Makkum F drie. 13.5 Overflakkee ZH. 16-24.5 De Vaart ZIJP twee.

Steltkluut, Knardijk, 31 mei 1980 (Peter de Knijff). *Black-winged Stilt* *Himantopus himantopus*.

op 24.5 nest met drie eieren. 19.5 Tiel Gld twee. 28.5-8.7 Almere-Haven ZIJP twee. Juni-juli Zuidelijk Flevoland ZIJP max. vijf. 21.6 Schardam NH. 8.7 Tiel Gld twee. 18, 28.7 Huizen NH twee resp. één. 22.8 Se-rooskerke Zld twee.

Griël *Burhinus oedicnemus* (veel, 11,2)

24-29.5 Ameland F (H. J. Wight, E. J. van IJzen-doorn, DB 3: 70).

Steffenvorkstaartplevier *Glareola nordmanni* (4,8,2)

15-19.8 Knardijk ZIJP (A. B. van den Berg, R. A. Martijn, E. J. van IJzendoorn). 27-29.8 Wolphaartsdijk Zld (P. Voet, R. Alexandre, F. Vandeput).

De eerste gevallen sinds 1977. Naast één vondst (1927) zijn er thans tien waarnemingen die betrekking hebben op 13 exemplaren. Deze elf gevallen zijn als volgt over de maanden verdeeld: juni 4, augustus 5 en september 2. In Groot-Brittannië zijn in de jaren 1958-80 elf Steffenvorkstaartplevieren gemeld tegen 30 Vorkstaartplevieren (*Brit. Birds* 71: 498, 74: 466), terwijl in Zweden tot en met 1980 van beide soorten evenveel gevallen (zeven) bekend zijn (*Brit. Birds* 75: 27). In ons land zijn er slechts vier gevallen van de Vorkstaartplevier; het laatste dateert uit 1965.

Steffenkievit *Chettusia gregaria* (3,9,3)

4-5.7 Steenderen Gld (S. R. Kleinpaste). 25-27.8 Kerkdom Gld (P. Brouwer, R. van Eck, O. M. van Hoorn). 22.11 Engelum F (F. Hoogland, A. Timmerman Azn, DB 3: 143).

Sinds 1974 zijn Steffenkieviten vrijwel jaarlijks in ons land vastgesteld (niet in 1977 en 1980). Drie waarnemingen in één jaar is niet eerder voorgekomen. Wel waren er enkele jaren met twee waarnemingen.

Bairds Strandloper *Calidris bairdii* (0,3,1)

23-28.8 Huizen NH (DB 3: 105, 106; 4: 15-17).

Er waren slechts drie waarnemingen (1973, 1977, 1980).

Amerikaanse Gestreepte Strandloper *Calidris melanotos* (5,10,1)

27-28.8 Huizen NH (DB 3: 105, 106).

Dit is pas de tweede waarneming sinds 1975. Uit de jaren 1971-75 zijn maar liefst acht waarnemingen bekend. Dit is vreemd gezien de toegenomen waarnemingsactiviteiten en de belangstelling voor zeldzame strandlopers.

Breedbekstrandloper *Limicola falcinellus* (23,23,1)

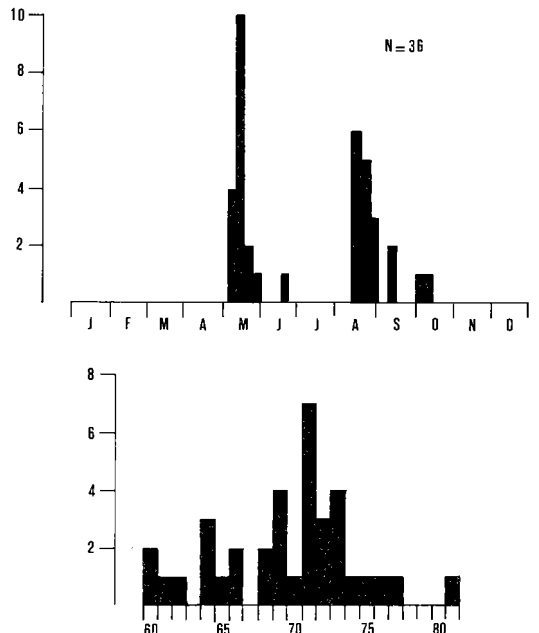
16.5 Maasvlakte ZH (DB 3: 68, 70).

De eerste Breedbekstrandloper sinds 1977. In de jaren 1960-81 zijn 36 Breedbekstrandlopers in ons land aangetroffen. Aanvankelijk is er sprake van een toename van het aantal waarnemingen, maar deze wordt abrupt afgebroken in de 70-er jaren. Na drie jaren (1971-73) met maar liefst 14 vogels werden er in de jaren daarna nog maar vijf Breedbekstrandlopers waargenomen. Het voorkomen beperkt zich vrijwel tot de maanden mei en augustus (figuur 3).

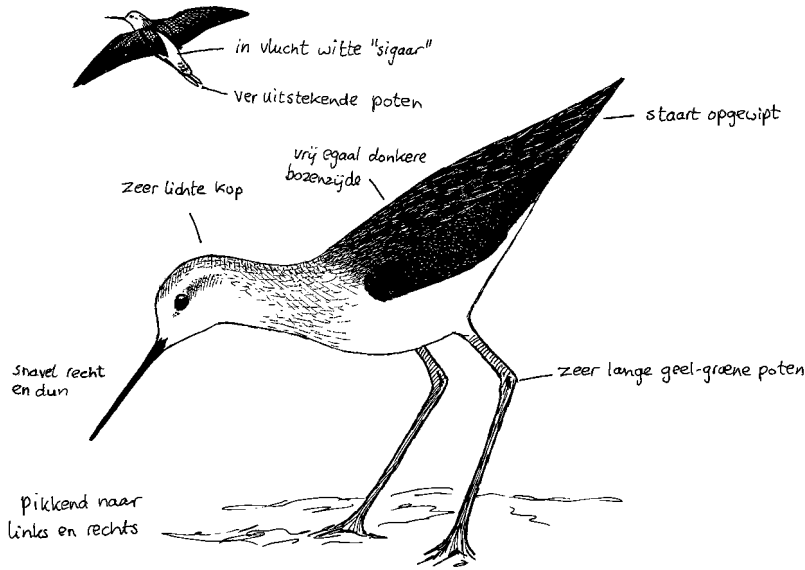
Poelruiter *Tringa stagnatilis* (19,34,8)

28.3 Ingen Gld (E. van Winden, H. Velders). 11.4 Spaarnwoude NH (J. J. Blankert). 18-20.4 Heeselt Gld één tot drie (A. Vink, H. Velders, E. van Winden). 8.7 Almere ZIJP (F. J. Maas, L. Witte). 26.7 Leidschendam ZH (J. J. Blankert). 31.8 Nieuw-Buinen D (E. J. Alblas, R. J. van de Burght).

Een dergelijk aantal Poelruiters in één jaar is alleen benaderd in 1976 toen zes vogels werden gemeld. Maart-waarnemingen waren tot dusver niet bekend, terwijl de waarneming van 11 april ook erg vroeg is.

Figuur 3. Seizoenpatroon (boven) en voorkomen (onder) van Breedbekstrandloper, 1960-81. *Seasonal pattern (upper) and annual pattern (lower) of Broad-billed Sandpiper. Limicola falcinellus in the Netherlands, 1960-81.*

Poelruiter, Almere, 8 juli 1981 (Frits-Jan Maas). Marsh Sandpiper *Tringa stagnatilis*.

Amerikaanse Oeverloper *Actitis macularia* (0,2,0)
1980 23.8 Diemen NH onv (F. Vogelzang; Gierzwaluw
19: 74-79).

Er was slechts één geval bekend: 18 juli 1975, Vlie-
land.

Grote Franjepoot *Phalaropus tricolor* (2,5,1)
3-12.9 Camperduin NH (DB 3: 143, 144).

Thans zijn er acht gevallen (één vondst, zeven waarne-
mingen) die als volgt over de maanden zijn verdeeld:
mei 1, juni 1, juli 1, augustus 3, september 1, oktober
1.

***Rosse Franjepoot** *Phalaropus fulicarius*
7-8.1 Scheveningen ZH. 18-22.1 IJmuiden NH. 13.9
Scheveningen → Z. 2.12 IJmuiden.
1978 17.9 Scheveningen → Z. 18.9 Ameland F twee →
W. 18, 23.9 Scheveningen. 30.9 Scheveningen → Z.
23-25.11 IJmuiden twee.
1979 13.10 Westkapelle Zld twee → Z. 6.11 Scheve-
ningen → Z. 17-25.11 IJmuiden. 19-26.12 IJmuiden.
25.12-10.1.80 Scheveningen één tot drie. 28.12-1.1.80
Schiermonnikoog F één tot zes.
1980 30.11 Camperduin NH → N.

In bovenstaande opsomming zijn alleen waarnemingen
opgenomen die bij de CvZ zijn binnengekomen en
door de CvZ zijn aanvaard. Een uitzondering is ge-
maakt voor een waarneming die met foto werd gepu-
bliceerd.

Kleinste Jager *Stercorarius longicaudus* (77,44,6)
16.5 Petten NH vondst onv (F. van de Ende, C. J.
Camphuysen). 2.6 Geldermalsen Gld ad (K. Tiem-
stra). 26.8 Camperduin NH ad (F. van de Ende, N.
van der Ham). 2.10 Wijk aan Zee NH vondst onv (G.

Keijl). 15.11 Wieringermeer NH ad (E. Kok, H.
Schobben).

1980 11.9 Camperduin NH ad (N. van der Ham). 13.9
Kornwerderzand F vondst onv (E. van Hijum). 10-
21.10 A. W. duinen NH vondst onv (H. Vader).

***Zwartkopmeeuw** *Larus melanocephalus*
Camperduin NH 10.1 ad → Z. 19.1 tweede-winter. 1.3
ad → Z. 12.3 onv → N. 1.5 twee ad → Z. 9.5 ad. 16.5
tweede-winter. 2.2 twee ad → Z. 6.7 één → Z. 16.7
eerste-zomer → Z. 25.7 tweede-winter → N. 5.12 ad
→ Z.

Scheveningen ZH 4.1 ad. 22.2 ad → Z. 27.3 ad → N.
7.4 twee ad → Z. 12.4 twee ad → N. 26.4 tweede-winter
→ N. 3.5 twee ad → N. 11.5 ad → N. 12.5 ad → Z.
30.7 ad → Z. 7.9 tweede-winter → Z. 26.9 ad → Z.
10.12 ad.

Overige plaatsen 10.1 IJmuiden NH onv. 15.4 Schoorl
NH vier ad. 24.4 Maasvlakte ZH twaalf ad. 19.5 Wol-
derwijd ZIJP ad. 26.5 Dalen D ad. 6, 17.6 Hellegats-
plein ZH één resp. twee ad. 12.6 Noordwijk ZH twee
ad → N. 18, 25.7 Maasvlakte ZH één ad resp. eerste-
zomer + ad. 15.8 IJmuiden NH ad. 23.8 Schiermon-
nikoog F tweede-winter → W. 31.10 Rotterdam ZH
ad. 5.11 Vlietland ZH tweede-winter → Z. 7.11 Maas-
vlakte ZH ad. 9.11 Surhuisterveen F ringvangst twee-
de-winter. 14.11 Culemborg Gld tweede-winter. 12.12
Duiven Gld tweede-winter.

1978 Camperduin NH 23.3 ad → N. 3.5 eerste-zomer
→ N. 21, 29.5 ad → N. 28.5 eerste-zomer → N. 18-
29.6 één à twee ad. 12.8-26.9 ad.

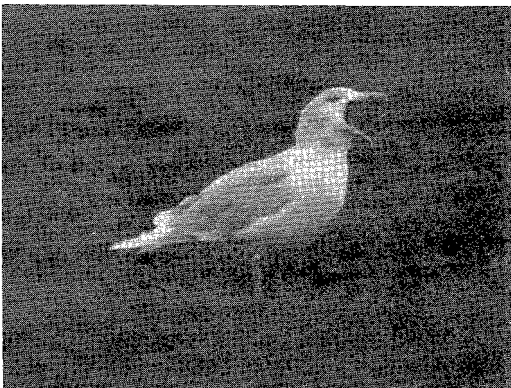
Scheveningen ZH 1.1-22.3 ad. 24.4-29.8 één, tot 5.5
twee ad. 9.5 tweede-zomer. 21.5 drie → N. 23.7 twee-
de-zomer.

Overige plaatsen 11.4 Noordwijk ZH ad → N. 21.5
Noordwijk ZH twee ad → N. 23.5 Katwijk ZH → Z.
16-18.7 Noordwijk ZH. 20.7 Katwijk ZH ad.

1979 Camperduin NH 26.4 ad. 23.5 eerste-zomer → Z. 1, 12, 30.7 eerste-zomer. 10, 12.7 ad. 19.7 ad → N. 31.7 twee eerste-zomer. 31.7, 2.8 tweede-zomer. 3.8 ad → N. 6.8 eerste-zomer → Z. 21.10 ad → Z.
 Scheveningen ZH 14.1-29.3 ad. 16.4 twee ad (paar). 19.4 ad. 6, 22, 24.7 ad. 19.7 ad → Z. 23.8 eerste-zomer → Z. 18.10 tweede-winter → N + drie ad → Z. 21.10 ad → Z. 3.11 onv.
 Overige plaatsen 10.3 IJmuiden NH → Z. 18, 19.7 Noordwijk ZH ad. 19.7 IJmuiden NH ad → Z. 21.8 Amsterdam NH tweede-zomer.
1980 Camperduin NH 29.3 ad → N. 15, 23.5, 21.6 ad. 17, 25.5, 20.6 tweede-zomer. 7.9 ad.
 Scheveningen ZH 7, 10, 22.2 één. 9, 18, 21, 24.3 één. 26, 28.4 één. 24, 29.3, 2.4 ad. 11.4 tweede-zomer. 26.7 ad → Z. 1.6.10 ad. 2.10 tweede-winter. 4.10 één. 7, 26.12 ad. 26.12 ad.
 Overige plaatsen 28.3 IJmuiden NH ad. 28.3 's-Graveland NH tweede-zomer. 23.4 Steenberg D twee baltend in kokmeeuwenkolonie. 26.4 Texel NH ad. 26.4 's-Gravensande ZH ad. 30.4 Woltersum Gr tweede-zomer. Mei-juni Schoorl NH ten minste negen: zes ad, twee tweede-zomer, één eerste-zomer. 2.5 Bodegraven ZH ad. 16.5 Bakkum NH twee ad. 24.5 Texel NH twee. 15.8 Castricum twee. 10, 14.9 Vlaardingen ZH ad. 12.9 Katwijk ZH. 17.9 Noordwijk ZH tweede-winter. 13.12 Hien Gld onv.

Vorkstaartmeeuw *Larus sabini

10.10 Schiermonnikoog F onv. 11.10 Camperduin NH twee onv. 24.10 Scheveningen ZH onv. 31.10 Camperduin drie onv + één ad. 24.11 Scheveningen onv. 5.12 Camperduin onv.
1978 26.8 Camperduin twee ad. 21,30.9 Camperduin onv. 30.9 Scheveningen drie onv. 5.11 IJmuiden NH twee ad. 16, 17.11 Scheveningen resp. onv. ad.
1979 26.8 Ameland F onv. 15.9 Camperduin onv. 6.11 Den Helder NH onv. 9.11 Scheveningen onv. 16.12 Camperduin onv. 28,31.12 Scheveningen resp. ad. onv. 31.12 Schiermonnikoog onv.
1980 2.1 Terschelling F vondst onv. 4.4 IJmuiden. 19.4 Camperduin onv. 16.8 Blocq van Kuffeler ZIJP onv. 23.8 Noordwijk ZH onv. 11.9 Scheveningen onv. 12.9 Camperduin onv. 13.9 Terschelling onv. 13.9 Castricum NH ad. 14.9 Camperduin onv. 14.9 Scheveningen onv. 15.9 Texel NH. 16.9 Texel onv. 28.9 Texel onv.

Grote Burgemeester adult, Maasvlakte, 19 oktober 1981 (Arnoud van den Berg). *Glaucous Gull* *Larus hyperboreus*.

2.10 Terschelling onv. 23.10 Scheveningen ad. 16.11 Castricum onv. 2.12 Scheveningen onv.

Kleine Burgemeester *Larus glaucooides* (16,15,4)

17.1-5.3 IJmuiden NH onv (DB 3: 13-15). 24.2 IJmuiden NH onv (DB 3: 56-57). 19.4 Camperduin NH onv (N. van der Ham, J. Apperloo, P. Bison). 12.12 Maasvlakte ZH onv (P. G. Schrijvershof, J. Palm, R. Schenk).

Meerdere Kleine Burgemeesters in één winter is sinds de winter van 1975/76 (vier vogels) niet meer gemeld.

Grote Burgemeester *Larus hyperboreus

1-11.1, 1-14.2 Scheveningen ZH onv. 2.1 Vlieland F onv. 4.1 Camperduin NH onv → Z. 16.1-13.2 Scheveningen onv. 17,19.1 Texel NH onv. 4,25.2 IJmuiden onv. 14.2 Camperduin onv. 14.2 Texel → Z. 22.2 Texel twee onv. 15.3 Lauwersoog Gr onv. 11.4 IJmuiden ad. 18.6 Scheveningen onv. 14.10 Scheveningen tweede-winter. 19.10, 1.11 Maasvlakte ZH ad. 21.29.11 Texel onv. 21-28.11 Camperduin onv. 25.11, 5.12 Scheveningen onv. 19.12 Scheveningen onv + ad. 28.12 Amsterdam NH onv.
1978 1,22.1 Schiermonnikoog F onv. 2.1-5.3 IJmuiden twee onv. 6.1 Noordwijk onv → Z. 6.1 tot augustus Scheveningen onv. 8.1 Maasvlakte onv → N. 28.1 Camperduin onv. 9.2 Noordwijk onv. 26.2 Noordwijk onv → Z. 2,18,19.4 Camperduin → Z. 2.4 IJmuiden tweede-winter. 22.4 Scheveningen tweede-winter → N. 25.6 Camperduin → N. 1.7-23.9 Scheveningen onv. 29.7 Schiermonnikoog onv → Z. 15.11 Scheveningen onv Z. 2,30, 31.12 Camperduin onv.
1979 2-3.1 Camperduin onv → Z. 5.1 Scheveningen tweede-winter. 7.1 Camperduin onv. 18.2 Camperduin onv. 20.2-25.4 Scheveningen onv. 21-24.2 Scheveningen onv. 24.2 IJmuiden onv. 26.3 Camperduin onv → N. 21.4 Terschelling F onv → Z. 24,27,30.4 Camperduin. 14.9 Camperduin ad → N. 14.9-9.11 Scheveningen ad. 21.9 Camperduin onv → Z. 1.12 Scheveningen tweede-winter → Z. 17-18.12 Camperduin onv. 19.12 IJmuiden onv + tweede-winter.
1980 Schiermonnikoog onv. 3.1 Texel onv → Z. 5.1 Scheveningen onv → Z. 5-26.1 IJmuiden één tot drie onv. 11.1 Grootegast Gr ringvangst onv. 12.1 Camperduin onv → N. 13.1 Noordwijk onv → N. 23.2, 8.3 Texel onv → Z. 2.3.3 Camperduin NH onv. 15.3-5.4 Scheveningen onv. 2.4 Castricum NH onv → Z. 6, 26.4 Texel onv. 8.4 Camperduin onv → Z. 8,14.4 Scheveningen tweede-winter. 24.4 Scheveningen onv → Z. 6.9 Camperduin tweede-winter → Z. 2.10 Camperduin tweede-winter. 5.10 Scheveningen tweede-winter → Z. 25.10 IJmuiden onv → Z. 25,26.10 Vlieland onv → Z. 23.12 Ameland F onv. 27.12 IJmuiden onv → Z. 27-30.12 Scheveningen onv.

Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* (1,0,1)

17-18.1 Camperduin NH ad (DB 3: 16-17).

Er was slechts één geval bekend: 6 juni-15 juli 1958, Vlieland. In Groot-Brittannië is de soort ook een uiterst zeldzame verschijning (23 in 1958-80); echter in de winter 1980/81 werden maar liefst zes Ross' Meeuwen gemeld, waaronder een adulte vogel met stookolie begin december in Yorkshire. De vogel van Cam-

perduin had enkele plekjes olie en het is niet uitgesloten dat het om dezelfde vogel gaat.

Reuzenster *Sterna caspia

14.4 Biesbosch NB twee. 3.5 Workumerwaard F twee. 9.5 Mokkebank/Oudemirdumerklif F. 12.5 Bergen aan Zee NH → N. 7.6 Oostvaardersplassen ZIJP. 22-23.6 Maasvlakte ZH. 11.7-23.9 Steile Bank F max 20. 17.7 Vlietland ZH. 19-20.7 Stichtse Brug NH. 12.8 Vlieland F. 16.8 Blocq van Kuffeler ZIJP. 16.8 Scheveningen ZH. 30.8 Workumerwaard F acht. 30-31.8 Stichtse Brug NH 1-2. 2.9 Zwarte Meer O twee. 12.9 Makkumer Noordwaard F.

Het voorkomen van Reuzensters op de Steile Bank is uitvoerig behandeld door Haitjema (1982). Een artikel over het voorkomen in Nederland, waarin ook de waarnemingen uit de jaren 1976-80 aan bod zullen komen, is in voorbereiding.

Witwangster *Chlidonias hybridus* (196,44,9)

8.5 Spaarnwoude NH (M. Herkemij, R. Geskes, E. Kieft). 16.5 Deventer O twee (G. Groot Koerkamp, F. Ellenbroek, M. van Lokven). 18.5 Horstermeer NH (C. J. G. Scharringa). 19-22.5 Wolderwijd ZIJP één à twee (P. de Knijff, M. Platteeuw, DB 3: 71). 25-27.5 Eijsden L (W. Ganzevles). 31.5 Hurwenen Gld (H. Velders). 15.7 Deventer O ad (G. Groot Koerkamp).

Witvleugelster *Chlidonias leucopterus* (32,112,16)

26-27.6 Vriezenveen O ad (J. Bekhuis, H. van den Berg, H. Meek). 9-16.7 Zwarte Meer O ad (G. J. & J. L. Gerritsen). 18.7 Knardijk ZIJP ad (H. & P. van Tienen). 21.7 Knardijk ad (T. Haitjema, J. Muizelaar). 26.7 Flevocentrale ZIJP twee ad (F. Ellenbroek, G. Groot Koerkamp, M. van Lokven). 2.8 Knardijk ZIJP ad (N. van der Ham, J. Apperloo, P. Bison). 13.8 Knardijk ZIJP ad (G. Peters, E. Hendrix). 15.8 Lemmer F ad (T. Haitjema). 15.8 Den Oever NH onv (C. J. G. Scharringa). 16.8 Knardijk ZIJP twee ad (N. van der Ham, J. Apperloo, P. Bison). 17.8 Knardijk ZIJP onv (S. Schoevaart). 20.8 Oostvaardersdijk ZIJP twee onv (T. Slagboom, W. Knol). 22.8 Oude Mirdum F ad (T. Haitjema). 25.8 Scheveningen ZH ad (G. Dumay). 30.8 Oostvaardersdijk ZIJP ad (P. de Knijff, P.

Witvleugelster, 26 juli 1981, Flevocentrale (F. Ellenbroek).
White-winged Black Tern *Chlidonias leucopterus*.

van Berkel, R. Schenk). 14.9 Medemblik NH onv (R. Brouwer). 19.9 Oude Mirdum F ad (T. Haitjema). 23.9 Oude Mirdum F twee ad (T. Haitjema).

1979 17.5 Ooij Gld (R. G. Bouwman). 7.7 Houtribsluizen ZIJP ad (M. Versluijs).

1980 24.8 Knardijk ZIJP vier onv (S. Schoevaart).

Dikbekzeekoet *Uria lomvia* (3,3,1)

10.1 Monster ZH vondst (DB 3: 99).

Er waren slechts zes vondsten bekend, de laatste uit 1979.

Zwarte Zeekoet *Cephus grylle* (13,17,1)

12.8 Camperduin NH onv (N. van der Ham).

Kleine Alk *Alle alle

25.1 IJmuiden NH. 14.9 Camperduin NH → Z. 13.10 Camperduin → Z. 16.10 Schiermonnikoog F → W. 20.10 Texel NH → Z. 25.10 Camperduin → N. 31.10 Camperduin drie → N. 8.11 Camperduin vijf → N. 21.11 Camperduin → Z. 12.12 Camperduin vier → N.

Vondsten 6.1 Eemshaven Gr. 7.1-22.2 Petten-Walcheren NH/ZH/Zld 14. 2.2 Texel. 28.2,1,3 Vlieland F twee. 3.3 Ameland F. 29.5 Afsluitdijk F/NH. 22.11 Texel.

1978 5.1 Camperduin → Z. 23.1 Camperduin → Z. 7.3 Camperduin → N. 25.11 Camperduin → N.

Vondsten 9-15.1 Den Helder-Camperduin NH drie. 25, 31.3 Camperduin twee.

1979 17.9 Camperduin vier → Z. 16.10 Camperduin → Z. 18.10 Camperduin → N. 20.10 Terschelling F → W. 27.10 Camperduin → N. 10.11 Camperduin → Z. 11.11 Camperduin twee → Z.

Vondsten 27.1,1,4 Petten-Camperduin NH twee. 13.11 Camperduin-Bergen NH. 16.12 Camperduin-Egmond NH.

1980 1.1 Scheveningen ZH. 25.12 IJmuiden.

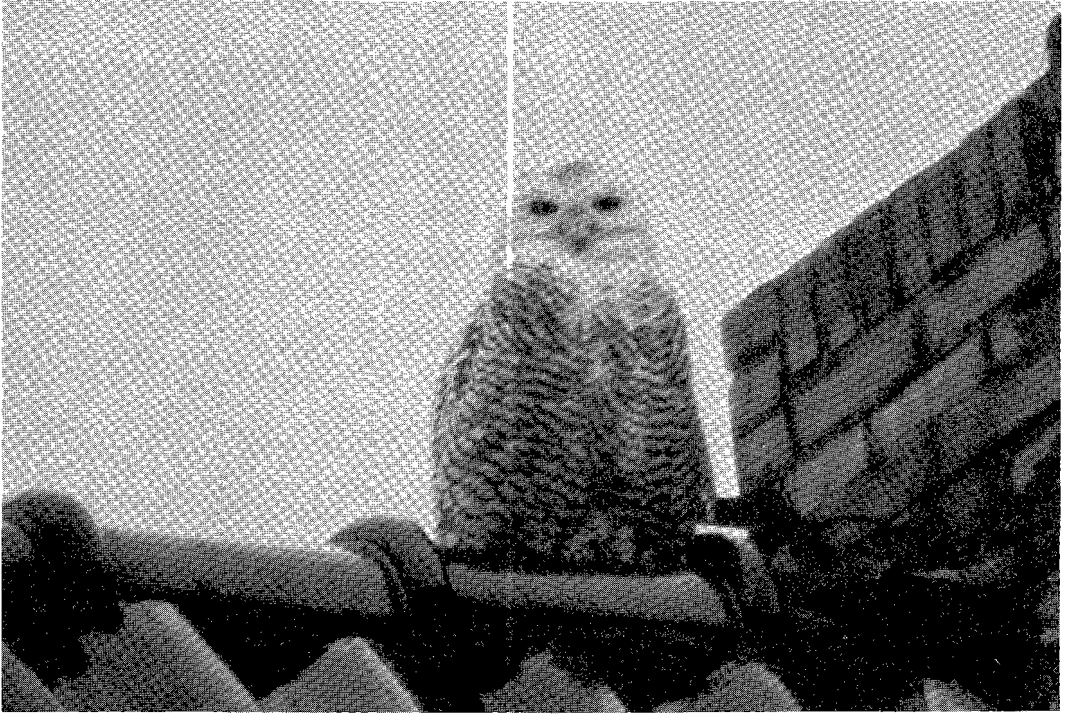
Vondsten 26.1 Camperduin-Egmond NH. 27.1 Texel. 28.1 Cadzand Zld. 23.2 Vlieland. 23.2 Callantsoog-Camperduin NH. 13.4 Callantsoog NH. 27.12 Heemskerk-Wijk aan Zee NH.

In bovenstaande opsomming zijn alleen waarnemingen opgenomen die bij de CvZ zijn binnengekomen en door de CvZ zijn aanvaard, en vondsten die bij het Nederlands Stookolieslactofferonderzoek (NSO) bekend zijn. Een uitzondering is gemaakt voor twee waarnemingen die met foto's zijn gepubliceerd.

Sneeuwuil *Nyctea scandiaca* (14,1,0)

26.12.80-20.3 Friesland eerstejaars ♀ (*Van* 34: 22-23, 35: 47, *Vj* 29: 84-85, *DB* 2: 142-143). 21-23.3 Delfzijl Gr eerstejaars ♀ (J. Friso, *Van* 35: 47).

De waarneming van Friesland en die van Delfzijl hebben vrijwel zeker betrekking op dezelfde vogel. Dit is het eerste geval sinds 1965. In dat jaar werden op vijf plaatsen in ons land Sneeuwuilen waargenomen; gezien plaatsen en datums hebben deze waarnemingen echter waarschijnlijk slechts op twee of drie verschillende vogels betrekking. Ook in 1963 werden enkele waarnemingen gemeld. Vóór 1963 waren zes gevallen bekend, de laatste uit 1939.

Sneeuwuil, Damwoude, 20 maart 1981 (O. Hoekstra). *Snowy Owl* *Nyctea scandiaca*.

Ruigpootuil *Aegolius funereus* (0,14,1)

29.12 Gasselte D z (T. Bakker, K. van Dijken).
1980 2.1 Gasselte D z (N. van der Ham).

Alpengierzwaluw *Apus melba* (3,6,4)

26.4 Lelystad ZIJP (A. G. M. Buhr, S. de Water).
25.9 Texel NH (M. Groenendaal). 3.10 Scheveningen
ZH twee (G. J. M. Dumay, G. Langebach).

Drie waarnemingen in één jaar is niet eerder voorgekomen en ook waren er geen waarnemingen van meerdere exemplaren bijeen. Sinds 1973 zijn nu tien Alpenierzwaluwen in ons land vastgesteld; vóór 1973 waren dit er slechts drie (1952, 1959, 1968).

Scharrelaar *Coracias garrulus* (29,23,1)

10.5 Jisp NH (P. J. Rozemeijer).

***Hop** *Upupa epops*

5.4 Holwerd F. 5.4 Ouwerkerk Z. 6-7.4 Haelen L.
11.4 Emmen D. 12-20.4 's-Gravenhage ZH. 15.4 Rhenen U.
18.4-16.5 Culemborg Gld. 21.4 Fochteloöerveen D. 13, 29.5 Castricum NH.

Grijskopspecht *Picus canus* (6,2,1)

27.4-3.7 Brunssum L ♂ (DB 3: 101, 108).

De *Avifauna van Nederland* (1970) vermeldt één geval (bevestigde waarneming) en vijf onbevestigde waarnemingen. Sindsdien zijn er nog twee gevallen bekend

geworden. Een revisie van alle waarnemingen is gewenst (vgl. Blankert 1982).

Middelste Bonte Specht *Dendrocopos medius* (? ,6,2)

15.3 Spaubeek L (L. Linnaerts, M. Frederiks). 2.5
Gulpen L (P. Spreuwenberg, W. van de Coelen).

Twee waarnemingen in één jaar is tamelijk uniek. Sinds 1970 waren nog maar vier Middelste Bonte Spechten in ons land vastgesteld. Uit de jaren 1952-62 zijn ten minste vijf broedgevallen bekend, terwijl de soort in de jaren 1963-69 nog jaarlijks werd gemeld.

Kalanderleeuwerik *Melanocorypha calandra* (4,2,0)

1980 10.10 Castricum NH ringvangst (DB 3: 114, *Lim*
55: 59-60).

Er waren slechts twee gevallen bekend: 2-15 oktober 1960 Castricum NH (vier exemplaren) en 18 augustus 1977 Monster ZH.

Grote Pieper *Anthus novaeseelandiae* (? ,121,10)

10.9 Moerdijk NB (A. J. van Dijk). 28.9 Terschelling F twee (C. J. G. Scharringa). 1.10 Terschelling F (J. Jukema). 5.10 Eijsden L (W. Ganzevles). 27.10 Ooltgensplaat ZH (F. Kuijk). 1.11 Bloemendaal NH (E. van Huijssteeden, F. Cottaar, P. Munsterman). 6.11 Maurik Gld (W. van Barneveld). 7.11 Bloemendaal NH (E. van Huijssteeden, F. Cottaar, P. Munsterman). 8.11 Maasvlakte ZH (P. G. Schrijvershof, J. Palm, R. Schenk).

1980 19.9 Renkum Gld (R. G. Bijlsma). 28.9 Renkum Gld (R. G. Bijlsma).

Roodkeelpieper *Anthus cervinus* (12,17,5)
10-11.5 Rijswijk Gld één resp. twee (H. Velders, J. Keijnen, K. Tiemstra). 14.5 Coevorden D (W. van de Zande, J. W. Grotenhuis). 15.5 Ooij Gld (J. Helmer). 16.5 Nieuwolda Gr (E. J. Boekema).
1980 8.10 Den Haag ZH (N. D. van Swelm).

Sinds de eerste waarneming in 1960 zijn thans 34 Roodkeelpiepers in ons land vastgesteld, voor het merendeel in mei en in de periode eind september-begin oktober.

***Waterspreeuw** *Cinclus cinclus* (99,108,4)
10.5 Breskens Zld. November Amsterdamse Waterleidingduinen NH drie, waarvan één tot in 1982 aanwezig.
1976 20,28.11 Eindhoven NB betreft ondersoort *cinclus* (niet *aquaticus* zoals vermeld in *Lim* 55: 8).
1980 17.12 Beckum O.

In de getallen zijn een aantal broedgevallen niet meegeteld. Het voorkomen van de Waterspreeuw in 1950/51-1979/80 is beschreven door Roos (1982). Met de correctie van de ondersoort van de waarneming uit 1976 is het enige geval van *aquaticus* dat er sinds 1950 was, vervallen.

Noordse Nachtgeaal *Luscinia luscinia* (1,10,1)
18.5-9.6 Amstelveen NH z (P. Böhre, G. van den Berg, S. Schoevaart).
1980 19.5-4.6 Tienhoven U z (R. F. J. van Beusekom, N. Marra, H. S. Lichtenbeld). 12.6 Ooij Gld z (N. van der Ham).

Het vijfde achtereenvolgende jaar dat de soort zingend is aangetroffen. In België werd in mei 1981 het eerste geval vastgesteld (*Brit. Birds* 75: 28).

Roodborsttapuit *Saxicola torquata* (0,10,1)
19.3 Veldhoven NB ♀ (F. Neijts).
1980 9.10 Katwijk ZH ringvangst onv (A. & P. de Knijff, N. D. van Swelm).

Twee waarnemingen van vogels met de kenmerken van één van de oostelijke ondersoorten *maura* of *stejnegeri*. Sinds het eerste geval in 1973 zijn er thans ten minste elf „Oostelijke” Roodborsttapuiten in ons land vastgesteld, op de hier vermelde maart-waarneming na, alle in oktober. Ook in andere Westeuropese landen worden dergelijke vogels de laatste jaren regelmatig gemeld, eveneens voornamelijk in oktober, maar er zijn ook enkele voorjaarswaarnemingen. In Groot-Brittannië bijvoorbeeld werden er in de jaren 1974-80 40 exemplaren gemeld, waarvan 27 in oktober. De overige exemplaren in september (4), november (6) en mei (3). (*Brit. Birds* 73: 519, 74: 483).

Roodkeellijster *Turdus ruficollis* (1,2,1)
31.3-3.4 Groningen Gr (J. P. Vording, J. S. Bartels, J. van Klinken).

Deze soort bestaat uit twee vormen: een roodkeelige (*ruficollis*) en een zwartkeelige vorm (*atrogularis*). Het overgangsgebied tussen beide vormen is een bastaarderingszone met intermediaire typen, terwijl ook met

andere soorten lijsters bastaardering optreedt. De vogel van Groningen betrof de zwartkeelige vorm. Deze vorm is slechts eenmaal eerder in ons land aangetroffen. De beide andere betroffen bastaarden. In mei 1981 werd eveneens een „Zwartkeellijster” in Finland aangetroffen (de negende) (*Brit. Birds* 75: 270).

***Cettis Zanger** *Cettia cetti* (1,167,5)
16.5 Quakjeswater ZH twee z. 17.5 Oostvoorne ZH z. 8.6 Terschelling F ringvangst, teruggevangen 18.7 en 18.9 Oostvaardersplassen ZIJP. 1.7 Biesbosch NB z.
1979 Hoekse Waard ZH twee (niet IJsselmonde ZH zoals vermeld in *Lim* 54: 25).
1980 14.4-14.6 Den Haag ZH z.

Waaierstaartrietzanger *Cisticola juncidis* (0,67,3)
7.6 Woudrichem ZH z (R. Schravendeel). 5.9 Maasvlakte ZH twee (P. G. Schrijvershof, R. Schenk, K. Tiemstra).
1980 Verdrongen Land van Saeftinge Zld z (H. Meeus, G. Elsermans, J. Mostmans).

Krekelzanger *Locustella fluviatilis* (6,3,1)
14-22.5 Harderbos ZIJP z (J. van Oostveen, J. Eerdman, *DB* 3: 71, 72).

Er zijn thans twee vondsten, een ringvangst en zeven waarnemingen. In de laatste jaren zijn er pas drie waarnemingen van zingende vogels (totaal vijf: 1956, '65, '76, '78 en '81). Dit is nogal vreemd in het licht van de recente areaaluitbreiding. In Zweden worden de laatste jaren ongeveer 80-100 zingende Krekelzangers per jaar gemeld, terwijl de soort ook jaarlijks in Denemarken zingend wordt aangetroffen (*Brit. Birds* 73: 260, 75: 28).

Waterrietzanger *Acrocephalus paludicola* (? ,61,12)
5.8 Wormer- en Jisperveld NH ringvangst onv (J. van der Geld, P. J. Rozemeijer). 6.8 Mokkebank F ringvangst onv (J. H. P. Westhof). 8.8 Arnhem Gld (P. Roos). 12.8 Vlieland F ringvangst onv (Vrs Nebularia). 12.8 Oostvoorne ZH ringvangst onv (C. J. Breek). 13.8 Wormer- en Jisperveld NH ringvangst ad (J. van der Geld). 14.8 Wormer- en Jisperveld NH twee ringvangsten onv (J. van der Geld). 3.9 Valke-

Waterrietzanger onvolwassen, Wormer- en Jisperveld, 6 augustus 1981 (Jan van der Geld). *Aquatic Warbler* *Acrocephalus paludicola*.

veen NH ringvangst onv (J. van der Geld). 5.9 Oostvaardersdijk ZIJP ringvangst onv (K. Visser). 6.9 A. W. duinen NH ringvangst onv (H. Vader). 13.9 Maasvlakte ZH (T. Luyendijk, P. de Knijff, R. Schenk).

Een mooi aantal. In de voorafgaande vijf jaren werden gemiddeld slechts drie vogels per jaar vastgesteld.

Kleine Zwartkop *Sylvia melanocephala* (0,1,0)
14.12.80-22.2 Amsterdam NH ♂ (DB 3: 102-103).

Nieuwe soort voor Nederland. De vogel verbleef in een stadstuin waar onder meer van brood en pinda's werd gegeten (vgl. overwinterende Zwartkoppen)! De Kleine Zwartkop is broedvogel in het Middellandse Zeegebied die daar ook 's winters kan worden aange troffen. Het Nederlandse geval is de eerste winter waarneming in NW-Europa. Er is één vangst in Zweden (21 mei-5 juni 1980; *Vår Fågelvärld* 40: 209, 497), één op Helgoland (18 juli 1969; Vauk 1972) en er zijn acht waarnemingen/vangsten in Groot-Brittannië (april-oktober; Sharrock & Sharrock 1976, *Brit. Birds* 70: 434, 73: 523, 74: 487). Opmerkelijk is dat het veelal mannetjes betreft.

Sperwergrasmus *Sylvia nisoria* (20,85,3)
8.8 Vlieland F ringvangst onv (Vrs Nebularia). 31.8 Maasvlakte ZH twee onv (C. J. G. Scharringa).

Grauwe Fitis *Phylloscopus trochiloides* (7,9,1)
26.8 Schiermonnikoog F ringvangst (A. J. van Loon, T. M. van der Have, A. van der Lee, *Lim* 55: 139-140).

Pallas' Boszanger *Phylloscopus proregulus* (2,10,1)
18-19.10 Maasvlakte ZH (DB 3: 146, 147).

Bladkoninkje *Phylloscopus inornatus* (65,65,19)
11.9 IJmuiden NH (W. van der Waal). 29.9 Terschelling F (J. Jukema, C. J. G. Scharringa). 1.10 Schiermonnikoog F ringvangst (A. J. van Loon, T. M. van der Have, C. A. van der Wal). 1.10 Terschelling F (C. J. G. Scharringa, E. J. M. Veling). 1.10 Vlieland F ringvangst (K. Terpstra). 2-4.10 Terschelling F (C. J. G. Scharringa, J. Swaab, E. J. M. Veling). 2.10 Oostvaardersdijk ZIJP ringvangst (K. Visser). 4.10 Schiermonnikoog F (N. van der Ham). 4-6.10 Terschelling F (J. Jukema). 5.10 Schiermonnikoog F ringvangst (J. van der Straaten). 6.10 Schiermonnikoog F twee ringvangsten (J. van der Straaten, D. Moerbeek, J. van der Staaij). 7.10 Ameland F twee ringvangsten (O. M. van Hoorn, W. Helmer). 14.10 Hoge Veluwe Gld ringvangst (D. Westra, J. Visser, R. Wassenaar). 19.10 Maasvlakte ZH (A. B. van den Berg). 24.10 Warffum Gr (E. J. Boekema). 27.10 Oisterwijk NB ringvangst (Vrs Tilburg). 7.11 Den Haag ZH (P. de Knijff).

Hetzelfde aantal als in 1980 dat het beste jaar voor deze soort was sinds 1967. In de periode 1978-81 zijn maar liefst 52 Bladkoninkjes in ons land gemeld, in de periode 1974-77 daarentegen slechts 15.

Raddes Boszanger *Phylloscopus schwarzi* (0,2,2)
5.10 Vlieland F vondst (K. Terpstra; DB 3: 113). 18.10 Maasvlakte ZH (DB 3: 109-113).

Er waren slechts twee ringvangsten bekend: 9 oktober 1974, Texel en 8 oktober 1977, Castricum. In de jaren 1958-80 werden in Groot-Brittannië meer dan 25 Raddes Boszangers aangetroffen; het merendeel in oktober.

Bergfluitier *Phylloscopus bonelli* (9,4,1)
17.5 Grubbenvorst L z (J. Hoogveld, L. Spoormakers).

***Kleine Vliegenvanger** *Ficedula parva* (?,101,16)
5.5 Schiermonnikoog F. 13.5-21.6 Harskamp Gld. 15-17.5 Soesterberg U twee. 12.6 Ugchelen Gld. 30.8 Maasvlakte ZH. 3.9 Westerschouwen Zld twee. 4.9 Schiermonnikoog F. 5.9 Katwijk ZH. 28.9, 2.10 Vlieland F twee ringvangsten. 3.10 Kornwerderzand F ringvangst. 3-5.10 Terschelling F. 10.10 Schiermonnikoog F. 14.10 Vlieland F.
1978 19.10 Schiedam ZH.
1979 5.8 Doorn U.
1980 12.4 Meijendel ZH. 10.5 Fochteloo D. 12.5 Loosdrecht U. 30.5-6.6 Renkum Gld. 20.9 Renkum Gld. 27.9 Texel NH.

Rotskruiper *Tichodromia muraria*
1972 5.9 Den Haag ZH (*Lim* 47: 47,53-54), eerder aanvaard, nu ingetrokken na revisie.

Naar aanleiding van de behandeling van een waarneming van deze soort uit 1980 (zie Lijst niet-aanvaarde gevallen) is de eerste en enige waarneming van een Rotskruiper in ons land opnieuw bekeken. De commissie is nu van oordeel dat de waarnemingsduur veel te kort was (evenals de waarneming uit 1980 ging het om een overvliegende vogel) voor een eerste waarneming. Zeker van een eerste waarneming mag verwacht worden, dat er voldoende gelegenheid was om de vogel van verschillende kanten rustig te bekijken, hoe gemakkelijk een soort ook te herkennen is. Een waarneming van een overvliegend exemplaar moet daarom als onvoldoende worden beschouwd om het voorkomen van een soort op te baseren. Deze soort dient afgevoerd te worden van de Lijst van Nederlandse vogels.

Taigaboombkruiper *Certhia familiaris* (5,84,0)
1980 12-13.10 Ameland F twee ringvangsten (O. M. van Hoorn).

Sinds de „invasie” van 1972 (53 exemplaren) zijn Taigaboombkruipers bijna jaarlijks vastgesteld.

Buidelmees *Remiz pendulinus* (12,29,13)
Broedgevallen Friesland ten minste één (jongen uitgevlogen op 12.6); voorts werden op twee andere plaatsen in deze provincie niet voltooide nesten gevonden (via J. de Jong; *Van* 34: 169-171). Groningen twee vogels bij nest op 25.5, op 1.6 verlaten (*Vj* 30: 28-30).

6.7 Zwarte Meer O ringvangst, gecontroleerd op 8.7

bij Elburg Gld (B. van der Brink, F. Hanssens). 29.8-29.9 Eijsden L één, op 15.9 twee (W. Ganzevles, P. van Tillo). 5.9 Vlieland F (G. J. Gerritsen). 5.9 Makumerwaard F ringvangst (via J. de Jong; *Van* 34: 158). 24.10 Laaxum F twee ringvangsten (J. H. P. Westhof).

1978 17.10 Eijsden L drie (W. Ganzevles).

1980 4.11 Amsterdam NH (S. Schoevaart).

Het eerste succesvolle broedsel in Nederland en een opmerkelijk aantal vangsten. Er waren reeds een vondst van een onvolledig nest (1962), nestbouw door twee vogels (1975) en de vangst van drie pas vliegvlugge jonge vogels (1974) (Osieck 1979). [Het waarschijnlijke broedgeval in Zuidelijk Flevoland (zie kaart in *Atlas van de Nederlandse broedvogels*) dient te vervallen; hetzelfde geldt voor de vermelding van een nestvondst in 1970 in de tekst.]

Roodkopklauwier *Lanius senator* (?, 17, 2)

10.5 Ameland F (S. Schoevaart, K. Hazevoet, W. van der Waal). 22.6 Schiermonnikoog F (G. van Gool, J. Willemse).

***Notenkraker** *Nucifraga caryocatactes* (?, ?, 2)

23.4 Fochtelloo D.

1979 13.8 Texel NH twee. 21.9 Rijnsburg ZH.

Roodmus *Carpodacus erythrinus* (3, 11, 1)

26-27.9 Kornwerderzand F ringvangst onv (U. Rijpma, A. Bakker, D. Hollenga).

Het merkwaardige van dit geval is dat de vogel nog in jeugdkleed was (zie foto). Evenals bij andere zangvogels wordt het jeugdkleed bij de Roodmus in de nazomer geruid naar het eerste-winterkleed.

Witkopgors *Emberiza leucocephalos* (12, 7, 1)

22.10 Bloemendaal NH ringvangst (R. Luttkik, R. Kofman, T. Belterman).

Deze Siberische gors is een nauwe verwant van de Geelgors waarmee bastaardering optreedt in de overlap van de broedarealen in West- en Midden-Siberië. Het is een zeldzame gast in NW-Europa met een opmerkelijk aantal gevallen in Nederland in vergelijking met omringende landen. Er zijn thans zes vondsten, elf ringvangsten en drie waarnemingen, die vrijwel uitsluitend vallen in de periode half oktober-half november.

Roodmus in jeugdkleed, Kornwerderzand, 27 september 1981 (Ulbe Rijpma). *Scarlet Rosefinch* *Carpodacus erythrinus*.

Wilgengors *Emberiza aureola* (2, 2, 1)

5.9 Westenschouwen Zld ringvangst onv (L. van Ree).

Vierde geval van deze noordelijke gors. Eerdere gevallen waren: 10/11 september 1963 (vondst), 26 augustus 1962 (waarneming), 27 oktober 1971 (ringvangst), 15 juli 1977 (ringvangst).

Niet aanvaarde waarnemingen *Records not accepted*

In de onderstaande lijst zijn alle waarnemingen opgenomen die om één van de volgende redenen niet zijn aanvaard:

- de waarneming werd ingestuurd zonder beschrijving (*) en is derhalve niet behandeld;
- de waarneming was onvoldoende gedocumenteerd; dat wil zeggen de commissie kon niet met zekerheid uit de beschrijving opmaken dat het de aangeduide soort betrof;
- de waarneming had waarschijnlijk betrekking op een andere soort;
- de waarneming had met grote stelligheid betrekking op (een) uit gevangenschap ontsnapte vogel(s).

Van de waarnemingen is alleen de datum vermeld. Soorten die niet op de Nederlandse Lijst voorkomen, zijn aangeduid met hun wetenschappelijke naam.

IJsdruiker 10.1, 11.4, 14.12

Bont Stormvogeltje 20.9

Grote Pijlstormvogel 18.8

Grote Zilverreiger 28-29.3*, 11.4

Dwerggans 9.1, 24.1, 2.2, 2.3

Amerikaanse Smient 3.11

Anas rubripes 26.5

Blaauwvleugeltaling 3.7

Bucephala islandica 14.2

Grijze Wouw 21.7

Neophron percnopterus 17.1

Slangenarend 27.5, 29.8, 30.8

Schreeuwarend 5.7

Steenarend 11.1, 25.3, 7.5, 12.5, 15.5, 19.9

Dwergarend 6.9

Falco naumanni 13.1

Klein Waterhoen 30.5

Kleinst Waterhoen 18.5, 7.7

Grote Trap 22.3

Vorkstaartplevier 9.8, 17.10

Siberische Gestreepte Strandloper 24.12

Breedbekstrandloper 26.8

Poelsnip 7.4, 22.4, 23.4, 7.9, 23.10

Dunbekwulp 20.12

Poelruiter 19.7

Kleinste Jager 18.7, 28.9

Larus genei 10.10

Kleine Burgemeester 2.1, 4.10

Dougalls Stern 10.8

Witwangstern 9.5, 6.11

Zwarte Zeekoet 10.1, 17.8

Bijeneter 9.6

Middelste Bonte Specht 9.8

Kortteenleeuwerik 16.5

Roodstuitzwaluw 27.5

Grote Pieper 8.1, 5.3, 5.9, 18.10

Roodkeelpieper 29.8, 24.10
 Gele Kwikstaart ondersoort *feldegg* 20.7
 Gele Kwikstaart ondersoort *iberiae* 9.5
Prunella collaris 26.4
 Noordse Nachtegaal mei
 Blauwborst ondersoort *svecica* 3.10
Catharus ustulatus 5.1
 Waaiertaartrietzanger 10.8
 Waterrietzanger 18.7
 Orpheusspotvogel 12.9
 Bruine Boszanger 6.11
 Taigaboomkruiper 28.1, februari, 14.3, 21.3, 9.9,
 26.9, 5-14.10
 Buidelmees 17.9
 Kleine Klapekster 9-11.5
 Roodkopklauwier 20.5
 Roodmus 13-19.12
 Cirlgors 21.10
 Grijsz Gors 24.9
 Dwerggors 26.4, 7.11
 Zwartkopgors 24.5, 27.9

1971

Diomedea melanophris 22.10

1979

Ralreiger mei
 Bastaardarend 20-21.2
 Dwergarend 4.6
 Kleinst Waterhoen 25.5
 Terek Ruiters 24.7
 Sneeuwuil februari
 Ruigpootuil 11.5
 Grote Pieper 5.9
 Orpheusspotvogel juni
 Rose Spreeuw 11.7-16.8

1980

Albatros spec 30.11
 Kuhls Pijlstormvogel 9.8
 Dwerggans 14.2
 Amerikaanse Kuifeend 16.12
 Bastaardarend 6.12
 Klein Waterhoen 21.4-11.5
 Griel 2.8
 Poelsnip 30.7, 28.9, 1.10
 Kleinste Jager 27.11
 Witwangstern 15.8
 Sneeuwuil 23.12
 Scharrelaar 20.5
 Middelste Bonte Specht 10.4
Apus affinis 14.9
 Roodstuitzwaluw 10.5
 Grote Pieper 17.4, 1.9, 21.11
 Waterrietzanger 16.8
 Sperwergrasmus 2-3.8, 26.8
 Bladkoninkje 8.11, 30.11
 Rotskruiper 15.11
 Taigaboomkruiper 12.10
 Buidelmees 12.10
 Dwerggors 5.5
 Zwartkopgors 23-24.11

Summary

This annual report of the Dutch rarities committee lists

records of rare and scarce birds in the Netherlands in 1981 together with some older ones. Species marked with an asterisk in the list of accepted records have not been considered by the committee. The three numbers in brackets after each species' name refer respectively to the total number of birds for 1900-68, the total for 1969-80 and the total for 1981.

Interesting records include: *Calonectris diomedea* (3rd), *Somateria spectabilis* (4th), *Polysticta stelleri* (1st, 2nd), good numbers of *Falco vespertinus*, *Calidris bairdii* (4th), *Actitis macularia* (2nd), *Rhodostetia rosea* (2nd), *Melanocorypha calandra* (3rd), *Sylvia melanocephala* (1st) wintering, *Phylloscopus schwarzi* (3rd, 4th), first successful breeding of *Remiz pendulinus*, *Emberiza aureola* (4th). One record of *Polysticta stelleri* refers to a male paired with a female *Somateria mollissima*. The only record of *Tichodromia muraria* (1972) has been withdrawn after review.

Translation of words used in the listing of records: *ringvangst* = trapped, *vondst* = found dead, *één* = one, *twee* = two, *drie* = three, *vier* = four, *vijf* = five, *zes* = six, *zeven* = seven, *acht* = eight, *negen* = nine, *tien* = ten, *elf* = eleven, *twalf* = twelve (birds) (see also list of abbreviations).

Literatuur

- BLANKERT J. J. 1982. Voorkomen van Grijskopspecht in Nederland. Dutch Birding 4: 18-19.
- HAITIEMA T. 1982. Voorkomen van de Reuzensterne *Sterna caspia* op de Steile Bank tijdens de herfst-trek. Limosa 55: 37-42.
- VAN IJZENDOORN E. J. 1981. Herziening van waarnemingen van Slangenarend in Nederland. Dutch Birding 3: 38-45.
- OREEL G. J. & OSIECK E. R. 1977. Commissie voor de Nederlandse Avifauna: taak en werkwijze. Limosa 50: 137-144.
- OSIECK E. R. 1979. Buidelmees *Remiz pendulinus*. In R. M. Teixeira, Atlas van de Nederlandse broedvogels, pp. 410-411. Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- ROOS P. A. 1982. Voorkomen van de Waterspreeuw *Cinclus cinclus* in Nederland. Limosa 55: 3-8.
- SCHARRINGA C. J. G. & OSIECK E. R. 1979. Zeldzame vogels in Nederland in 1977. Limosa 52: 217-232.
- SHARROCK J. T. R. & SHARROCK E. M. 1976. Rare birds in Britain and Ireland. Poyser, Berkhamsted.
- ULLMAN M. 1981. Den adulta alförräddarhanens eklipsdrakt. Vår Fågelvärd 40: 115.
- VAUK G. 1972. Die Vögel Helgolands. Parey, Hamburg.
- VERGOOSSEN W. G. 1980. De Zwarte Ooievaar (*Ciconia nigra* L.) in Nederland. Natuurh. Maandbl. 69: 152-157.
- 1981. De Zwarte Ooievaar (*Ciconia nigra* L.) in Nederland II. Natuurh. Maandbl. 70: 76-77.

C. J. G. Scharringa, Trompenburg 15, 1852 CB Heiloo

E. R. Osieck, Postbus 43 099, 1009 ZB Amsterdam

Aanvaard voor opname 10 november 1982